

Nội dung bài viết

1. [Giải bài tập SGK Hóa 12 Bài 42](#)
2. [Lý thuyết Hóa 12 Bài 42: Luyện tập: Nhận biết một số chất vô cơ](#)

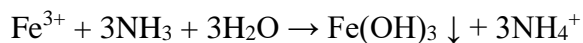
Giải bài tập SGK Hóa 12 Bài 42

Giải bài 1 trang 180 SGK Hoá 12

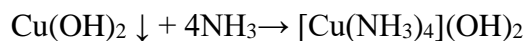
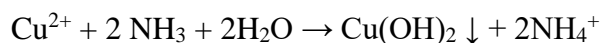
Trình bày cách nhận biết các ion trong các dung dịch riêng rẽ sau: Ba^{2+} , Fe^{3+} , Cu^{2+} .

Lời giải:

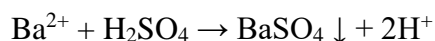
Cho từ từ dung dịch NH_3 đến dư vào 3 mẫu thử, mẫu thử nào có kết tủa màu nâu đỏ thì mẫu thử đó chứa ion Fe^{3+}

Mẫu thử nào lúc đầu xuất hiện kết tủa màu xanh lục, sau đó kết tủa tan ra cho dung dịch màu xanh thẫm thì mẫu thử đó chứa ion Cu^{2+}

Cho dung dịch H_2SO_4 vào mẫu thử còn lại nếu có kết tủa trắng, không tan trong axit dư, mẫu thử đó chứa ion Ba^{2+}

Giải bài 2 Hoá 12 SGK trang 180

Có 5 lọ hóa chất không nhãn mỗi lọ đựng một trong các dung dịch sau đây (nồng độ khoảng 0,1M): NH_4Cl , FeCl_2 , AlCl_3 , MgCl_2 , CuCl_2 . Chỉ dùng dung dịch NaOH thêm vào từng dung dịch có thể nhận biết dãy dung dịch nào sau đây?

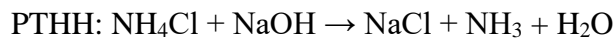
- A. 2 dung dịch : NH_4Cl , CuCl_2
- B. 3 dung dịch : NH_4Cl , MgCl_2 , CuCl_2
- C. 4 dung dịch: NH_4Cl , AlCl_3 , MgCl_2 , CuCl_2
- D. cả 5 dung dịch.

Lời giải:

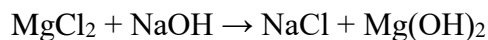
Đáp án D

Dùng dung dịch NaOH cho lần lượt vào từng dung dịch, có thể nhận biết được tối đa năm dung dịch chứa ion: NH_4Cl , FeCl_2 , AlCl_3 , MgCl_2 , CuCl_2 :

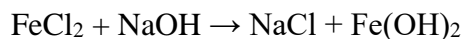
- Cho dung dịch NaOH vào dd NH_4Cl có hiện tượng thoát khí mùi khai.

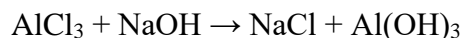
- Cho dung dịch NaOH vào dd MgCl_2 có hiện tượng xuất hiện kết tủa trắng Mg(OH)_2

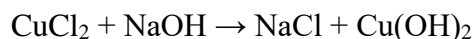
- Cho dung dịch NaOH vào dd FeCl_2 có hiện tượng xuất hiện kết tủa trắng xanh Fe(OH)_2 bị hóa nâu trong không khí (tạo Fe(OH)_3)

- Cho dung dịch NaOH vào dd AlCl_3 có hiện tượng xuất hiện kết tủa trắng Al(OH)_3 rồi tan trong kiềm dư.

- Cho dung dịch NaOH vào dd CuCl_2 có hiện tượng xuất hiện kết tủa xanh lơ Cu(OH)_2

Giải bài 3 SGK Hoá 12 trang 180

Có 4 ống nghiệm không nhãn mỗi ống đựng một trong các dung dịch sau (nồng độ khoảng 0,1 M) : NaCl , Na_2CO_3 , KHSO_4 , CH_3NH_2 . Chỉ dùng giấy quỳ tím cho vào từng dung dịch, quan sát sự thay đổi màu của nó có thể nhận biết dãy dung dịch nào ?

- A. 1 dung dịch NaCl
- B. 2 dung dịch NaCl và KHSO_4
- C. 2 dung dịch KHSO_4 và CH_3NH_2 .
- D. 3 dung dịch NaCl , KHSO_4 và Na_2CO_3

Lời giải:

Cho quỳ tím vào từng chất:

- + Quỳ tím chuyển sang màu đỏ là KHSO_4
- + Quỳ tím chuyển sang màu xanh là Na_2CO_3 và CH_3NH_2
- + Quỳ tím không chuyển màu là NaCl

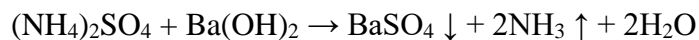
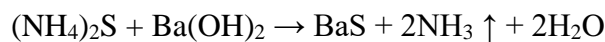
Vậy có thể phân biệt được cả 4 dãy A, B, C, D

Giải bài 4 trang 180 SGK Hoá 12

Hãy phân biệt hai dung dịch riêng rẽ sau : $(\text{NH}_4)_2\text{S}$ và $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ bằng một thuốc thử .

Lời giải:

Cho dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ vào hai mẫu thử, mẫu thử nào có khí và kết tủa trắng là $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$, chỉ có khí là $(\text{NH}_4)_2\text{S}$

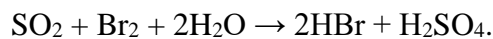

Giải bài 5 Hoá 12 SGK trang 180

Có hỗn hợp khí gồm SO_2 , CO_2 , H_2 . Hãy chứng minh sự có mặt của từng khí trong hỗn hợp đó. Viết các phương trình hóa học của các phản ứng .

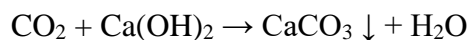
Lời giải:

Cho dung dịch brom vào hỗn hợp khí, thấy dung dịch brom mất màu chứng tỏ trong hỗn hợp có SO_2

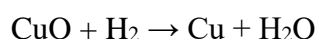

Thêm tiếp dung dịch brom vào hỗn hợp cho đến khi dung dịch Br_2 hết bị mất màu như vậy hết SO_2 .

Dẫn hỗn hợp khí còn lại qua dung dịch nước vôi trong có dư thấy có kết tủa trắng chứng tỏ có CO_2 .

Dẫn khí còn lại qua bình đựng CuO (màu đen) đun nóng thấy có xuất hiện Cu màu đỏ thì khí đó là H_2 .

Lý thuyết Hóa 12 Bài 42: Luyện tập: Nhận biết một số chất vô cơ

1. Nhận biết cation

BẢNG TỔNG HỢP NHẬN BIẾT CATION

Tên ion CATION	Thuốc thử	Hiện tượng
Na ⁺	Thử màu ngọn lửa	Với Na ⁺ ngọn lửa biến thành màu v
NH ₄ ⁺	Dung dịch kiềm (OH ⁻)	Giải phóng NH ₃ mùi khai $\text{NH}_4^+ + \text{OH}^- \xrightarrow{t^\circ} \text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O}$
Ba ²⁺	-Dung dịch có SO ₄ ²⁻ - Dung dịch K ₂ CrO ₄ hay K ₂ Cr ₂ O ₇	Tạo ↓ trắng: $\text{Ba}^{2+} + \text{SO}_4^{2-} \rightarrow \text{BaSO}_4$ Tạo ↓ vàng: $\text{Ba}^{2+} + \text{CrO}_4^{2-} \rightarrow \text{BaCrO}_4$ $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-} + 2\text{Ba}^{2+} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{BaCrO}_4 + 2\text{H}^+$
Al ³⁺ , Cr ³⁺	Dung dịch kiềm (OH ⁻)	Có ↓ sau đó ↓ bị tan ra $\text{M}^{3+} + 3\text{OH}^- \rightarrow \text{M}(\text{OH})_3$ $\text{M}(\text{OH})_3 + \text{OH}^- \rightarrow [\text{M}(\text{OH})_4]^-$ Nếu M là Al thì ↓ màu trắng Nếu M là Cr thì ↓ màu xanh

Fe ³⁺	Dung dịch kiềm hoặc NH ₃ Dung dịch SCN ⁻	Kết tủa màu nâu đỏ $Fe^{3+} + 3OH^{-} \rightarrow Fe(OH)_3 \downarrow$ màu nâu $Fe^{3+} + 3SCN^{-} \rightarrow Fe(SCN)_3$ màu nâu
Fe ²⁺	Dung dịch kiềm hoặc NH ₃	Kết tủa keo trắng không tan khi dư Khi đưa ra ngoài không khí tạo kết tủa màu nâu đỏ $Fe^{2+} + 2OH^{-} \rightarrow Fe(OH)_2 \downarrow$ (trắng) $4Fe(OH)_2 + O_2 + 2H_2O \rightarrow 4Fe(OH)_3$ (nâu đỏ)
Cu ²⁺	Dung dịch (OH ⁻)	$Cu^{2+} + 2OH^{-} \rightarrow Cu(OH)_2$
	Dung dịch NH ₃	Tạo ↓ xanh và ↓ bị tan ra cho dung dịch xanh thẫm: $Cu^{2+} + 2NH_3 + 2H_2O \rightarrow Cu(OH)_2 + 2NH_4^{+}$ $Cu(OH)_2 + 4NH_3 \rightarrow [Cu(NH_3)_4]^{2+} + 2OH^{-}$
Ni ²⁺	Dung dịch kiềm	$Ni^{2+} + 2OH^{-} \rightarrow Ni(OH)_2$ xanh lục Lưu ý: Ni(OH) ₂ tan ra trong dung dịch NH ₃ tạo dung dịch xanh [Ni(NH ₃) ₅]

BẢNG NHẬN BIẾT CATION TẠO KẾT TỦA VỚI HALOGENUA

Cation	Cl ⁻	Br ⁻	I ⁻
Ag ⁺	Kết tủa trắng, tan trong NH ₃ dư	Kết tủa vàng, tan một phần trong NH ₃ dư	Kết tủa vàng da, không tan trong dư
Pb ²⁺	Kết tủa trắng, tan trong nước nóng	Kết tủa vàng, tan trong nước nóng	Kết tủa da cam, trong nước nóng
Cu ²⁺	Kết tủa trắng	Kết tủa trắng	Kết tủa trắng

BẢNG NHẬN BIẾT CATION TẠO KẾT TỦA CACBONAT, PHOTPHAT, SUNFUA

Cation	CO_3^{2-}	SO_4^{2-}	PO_4^{3-}	S^{2-}
Ba^{2+}	Kết tủa trắng, tan trong axit	Kết tủa trắng, không tan trong axit	Kết tủa trắng, tan trong axit	
Ca^{2+}	Kết tủa trắng, tan trong axit		Kết tủa trắng, tan trong axit	
Mg^{2+}	Kết tủa trắng, tan trong axit		Kết tủa trắng, tan trong axit	
Cu^{2+}	Kết tủa xanh của $\text{Cu}(\text{OH})_2$		Kết tủa xanh của $\text{Cu}(\text{OH})_2$	Kết tủa đen không tan trong axit
Pb^{2+}	Kết tủa trắng, tan trong axit	Kết tủa trắng, không tan trong axit, tan trong kiềm dư	Kết tủa trắng, tan trong axit, OH^- dư	Kết tủa đen không tan trong axit
Fe^{2+}	Kết tủa trắng, tan trong axit		Kết tủa trắng, tan trong axit	Kết tủa đen trong axit
Fe^{3+}	Kết tủa đỏ nâu, có khí thoát ra.		Kết tủa nâu đỏ	Kết tủa đen trong axit

2. Nhận biết anion

BẢNG TỔNG HỢP NHẬN BIẾT ANION

Tên ANION	Thuốc thử	Hiện tượng
NO_3^-	Cu, H_2SO_4 loãng	Giải phóng ↑ không màu và bị hóa nâu trong không khí $3\text{Cu} + 2\text{NO}_3^- + 8\text{H}^+ \rightarrow 3\text{Cu}^{2+} + 2\text{NO} + 4\text{H}_2\text{O}$ $2\text{NO} + \text{O}_2 \rightarrow 2\text{NO}_2$
SO_4^{2-}	Dung dịch Ba^{2+}	$\text{SO}_4^{2-} + \text{Ba}^{2+} \rightarrow \text{BaSO}_4 \downarrow$ (trắng) (BaSO_4 không tan trong axit)
CO_3^{2-} SO_3^{2-} PO_4^{3-}	Dung dịch Ba^{2+}	Cũng cho ↓ trắng nhưng bị tan ra trong axit
Cl^-	Dung dịch AgNO_3	$\text{Ag}^+ + \text{Cl}^- \rightarrow \text{AgCl} \downarrow$ (trắng)
Br^-	Dung dịch AgNO_3	$\text{Ag}^+ + \text{Br}^- \rightarrow \text{AgBr} \downarrow$ (vàng nhạt)
I^-	Dung dịch AgNO_3	$\text{Ag}^+ + \text{I}^- \rightarrow \text{AgI} \downarrow$ (vàng sẫm)
CO_3^{2-}	Dung dịch axit sau đó thử ↑ bằng nước vôi trong	$\text{CO}_3^{2-} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ $\text{CO}_2 + \text{Ca(OH)}_2 \rightarrow \text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$

3. Nhận biết một số chất khí

BẢNG TỔNG HỢP NHẬN BIẾT CHẤT KHÍ

Khí	Thuốc thử	Hiện tượng
CO ₂	Dung dịch Ca(OH) ₂ hoặc Ba(OH) ₂ dư	$\text{CO}_2 + \text{Ca(OH)}_2 \rightarrow \text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$ $\text{CO}_2 + \text{Ba(OH)}_2 \rightarrow \text{BaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$
SO ₂	Dung dịch Ca(OH) ₂ hoặc dung dịch Br ₂ hoặc dung dịch I ₂	$\text{SO}_2 + \text{Ca(OH)}_2 \rightarrow \text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$ $\text{SO}_2 + \text{Br}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{HBr} + \text{H}_2\text{SO}_4$ $\text{SO}_2 + \text{I}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{HI} + \text{H}_2\text{SO}_4$
Cl ₂	Dung dịch KI + hồ tinh bột	$\text{Cl}_2 + \text{KI} \rightarrow 2\text{KCl} + \text{I}_2$ (làm xanh tinh bột)
NO ₂	Dùng H ₂ O sau đó dùng Cu	$4\text{NO}_2 + \text{O}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 4\text{HNO}_3$ $3\text{Cu} + 8\text{HNO}_3 \rightarrow 3\text{Cu(NO}_3)_2 + 2\text{NO}$
H ₂ S	Dung dịch Cu ²⁺ hoặc dung dịch Pb ²⁺	$\text{Cu}^{2+} + \text{H}_2\text{S} \rightarrow \text{CuS} + 2\text{H}^+$ $\text{Pb}^{2+} + \text{H}_2\text{S} \rightarrow \text{PbS} + 2\text{H}^+$
NH ₃	Quỳ tím ẩm Hóa xanh	